

فهرست آراء وحدت رویه

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۱	۲۲۴	۱۳۲۳/۷/۲۷	۱۹	انجام امور قیمومت مجبور با دادگاه محل اقامت اوست
۲	۱۶۷۳	۱۳۲۹/۱۰/۲۳	۲۰	راجع به ثبت علائم تجارتي با توجه به ماده ۴۴۴ قانون آئين دادرسی مدنی دادگاه ملزم به ارجاع امر به کارشناس نمی باشد.
۳	۱۶۷۸	۱۳۲۹/۱۰/۲۳	۲۱	رسیدگی به اعتراض تصدیق انحصار وراثت و دادگاه صالح در این خصوص
۴	۱۷۹۸	۱۳۳۱/۱۱/۶	۲۲	اداره ترکه متوفی مستلزم صدور حکم ورشکستگی تاجر متوفی نمی باشد.
۵	۱۹۹۹	۱۳۳۲/۹/۲۵	۲۳	عدم جواز قبول دادخواست فرجامی راجع به احکام تصرف عدوانی صادره از دادسرا
۶	۶۹۹	۱۳۳۴/۴/۱۷	۲۴	تصرف به عنوان وقفیت دلیل وقفیت است
۷	۱۸۵۵	۱۳۳۵/۹/۵	۲۵	با ضمیمه نبودن وکالتنامه، دادخواست فرجامی توسط دادگاه قابل رد است
۸	۲۴۶۷	۱۳۳۵/۱۱/۸	۲۶	تجدیدرسیدگی در مرحله بدوی بعنوان غیابی بودن تصمیمات امور حسبی با وجود حق پژوهش، مورد ندارد
۹	۸۰۰	۱۳۳۶/۴/۱۱	۲۷	قابل فرجام بودن در امور حسبی نیاز به تصریح دارد
۱۰	۸۵۱	۱۳۳۶/۴/۲۴	۲۹	فروش مورد ثلث دائم در غیر فرض مذکور در ماده ۸۸ قانون مدنی ممنوع است
۱۱	۱۵۴۲	۱۳۳۶/۸/۸	۳۰	کسری نسخ فرجامی موجب رد دادخواست است
۱۲	۲۹۱۲	۱۳۳۷/۱۰/۲	۳۱	در مورد ماده ۱۸ قانون ثبت و درخواست تعقیب قبل از سقوط دعوی
۱۳	۲۹۴	۱۳۳۷/۱۰/۲۵	۳۳	در خصوص ماده ۲۱۸ قانون مدنی(شرایط تحقق معامله قصد فرار از دین)
۱۴	۱۵۳۶	۱۳۳۸/۳/۳	۳۴	هیچیک از پدر و جد پدری در حیات یکدیگر حق تعیین وصی برای مولی علیه ندارند
۱۵	۳۷۴۶	۱۳۳۸/۸/۳	۳۶	اعتراض دولت به تقاضای ثبت و حکم رسیدگی که خود طرف دعوی بوده است
۱۶	۵۷۲	۱۳۳۹/۲/۲۹	۳۹	درامور حسبی بنا به عموماًت قانون، عدم حضور مانع رسیدگی و خروج از نوبت نیست
۱۷	۳۲۷۱	۱۳۳۹/۱۰/۱۹	۴۱	در مورد بستانکاران متوقف که طلب خود را تأمین نموده‌اند
۱۸	۳۸۱۴	۱۳۴۱/۷/۱۱	۴۳	عدم ارسال اظهارنامه به واگذارنده برات موجب اسقاط حق اقامه دعوی نمی شود

۶ □ مجموعه آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۱۹	۳۵۶۱	۱۳۴۲/۱۲/۲۶	۴۶	مستفاد از صرف عبارت نسلاً بعد نسل در مورد وقف و تولیت و وصیت
۲۰	۱۲۴۰	۱۳۴۴/۷/۲۷	۴۸	موارد صلاحیت دفاتر اسناد رسمی جهت صدور اجرائیه
۲۱	۶۲۳	۱۳۴۵/۴/۲۰	۵۱	تحقق مرور زمان دعاوی و استفاده بلا جهت در پرات، سفته و چک
۲۲	۱۱۲	۱۳۴۷/۷/۳	۵۹	در خصوص اختلاف مالک و زارع راجع به اجرای قوانین اصلاحات ارضی
۲۳	۱۵۵	۱۳۴۷/۱۲/۱۴	۶۶	طلبکاران ورشکسته حق مطالبه خسارت تأخیر تأدیه بعد از انجام توقف ندارند
۲۴	۱۹۰	۱۳۴۸/۱۱/۱	۸۲	صلاحیت سازمان اصلاحات ارضی در حل و فصل اختلاف بین مالک و زارع
۲۵	۲۲۴	۱۳۴۹/۷/۸	۸۶	شهادت شهود در مورد حذف یکی از دو نام در اسناد سجلی قابل ترتیب اثر است
۲۶	۲۱۲	۱۳۵۰/۷/۱۰	۹۵	وزارت دارائی در مورد وصول مالیات و جرائم از بازرگانان ورشکسته در طبقه پنجم بستنکاران است
۲۷	۲۹۰	۱۳۵۰/۹/۱۷	۱۰۷	توقیف ورشکسته در مورد خسارت مدعی خصوصی جایز نیست
۲۸	۴۲	۱۳۵۱/۸/۲	۱۱۳	با سلب حق انتقال بغیر از مستاجر ولو به شرکتی که مدیر آن مستاجر است انتقال بغیر محقق است
۲۹	۵۴	۱۳۵۱/۱۰/۱۳	۱۲۰	وصیت نامه عادی در سهم وراثتی که آنرا تصدیق کرده اند نافذ است
۳۰	۶۲	۱۳۵۱/۱۱/۱۱	۱۲۳	عدم ارائه دفاتر بازرگانی از طرف تاجر مانع رسیدگی به سایر دلائل نیست
۳۱	۶۶	۱۳۵۱/۱۲/۲	۱۳۰	قرارهای عدم صلاحیت باید با پرونده به مرجع صالح مقرر در قرار ارسال گردد
۳۲	۶۹	۱۳۵۱/۱۲/۹	۱۳۴	در مورد بند ب ماده ۲ قانون استخدام کشوری و عدم سلب حق موضوع ۱۳۷ قانون مذکور
۳۳	۲۴	۱۳۵۲/۳/۲	۱۳۶	کارمندان رسمی وماده ۱۶ قرارداد آستان قدس و بیمه
۳۴	۲۷	۱۳۵۳/۳/۱۵	۱۴۳	ادعای عدم تعلق شناسنامه، اختلاف در اسناد سجلی و در صلاحیت دادگستری است
۳۵	۷۲	۱۳۵۳/۹/۴	۱۴۵	وظیفه دادستان به اعلام حجر کسی، مانع از مراجعه ذینفع بهمین منظور به دادگاه نیست
۳۶	۸۴	۱۳۵۳/۹/۲۰	۱۴۸	کارگران سازمان بنادر واجد وصف ماده ۱۳۷ قانون استخدام کشوری می توانند از مقررات آن استفاده کنند
۳۷	۹۰	۱۳۵۳/۱۰/۴	۱۵۱	ارز، پول خارجی است و عنوان وجه نقد مذکور در ماده قانون ۷۱۹ آیین دادرسی مدنی بر آن نیز صادق است

فهرست آراء وحدت رویه □ ۷

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۳۸	۹۱	۱۳۵۳/۱۰/۴	۱۵۳	ترفیغ قضائی مدت خدمت اداری قاضی
۳۹	۹۲	۱۳۵۳/۱۰/۴	۱۵۵	خدمت وظیفه قبل از استخدام به خدمت دولت جزء خدمت دولت محسوب است
۴۰	۱۱۴	۱۳۵۳/۱۲/۱۲	۱۵۸	اقامه دعوی مدنی برای مطالبه عوارض کشتار که قبلاً وصول نشده باشد بلامانع است
۴۱	۹	۱۳۵۵/۳/۱۰	۱۶۱	بعد از انقضاء مدت اجاره بین مستاجر کل و مستاجر جزء رابطه استیجاری وجود ندارد
۴۲	۹۵	۱۳۵۶/۷/۱۰	۱۶۵	ماده ۴ قانون روابط موجر و مستاجر شامل دعاوی مطروح قبل از آن نیز خواهد بود
۴۳	۱۱۳	۱۳۵۶/۱۱/۲۴	۱۶۷	بند ۹ ماده ۱۲ قانون موجر و مستاجر ناظر به دادخواستهای تخلیه قبل از اجرای آن نیست
۴۴	۱۱۴	۱۳۵۶/۱۲/۲۰	۱۷۰	منظور از شاخص کل بهای کالاهای مذکور در ماده ۴ قانون روابط موجر و مستاجر
۴۵	۵۹/۲۹	۱۳۶۰/۱/۱۵	۱۷۲	تقسیم ترکه در صورت وجود محجور یا غایب باید در دادگاه بعمل آید
۴۶	۱۲	۱۳۶۰/۳/۱۶	۱۷۴	مسموع بودن دعاوی مربوط به اسناد رسمی و لازم الاجرا در دادگاههای دادگستری
۴۷	۱۸	۱۳۶۰/۳/۳۰	۱۷۶	رسیدگی نسبت به دعاوی راجع به دیون محکومین مصادره اموال بطرفیت بنیاد مستضعفان
۴۸	۲۲	۱۳۶۰/۴/۶	۱۷۸	عبارت نصب قییم شامل موضوع سرپرستی مذکور در قانون حمایت کودکان بدون سرپرست نمی باشد
۴۹	۳۶	۱۳۶۰/۹/۱۶	۱۸۰	پرداخت فوق العاده شغل حق فنی بایگان
۵۰	۳۸	۱۳۶۰/۱۰/۲۸	۱۸۴	اداره کردن داروخانه توسط دارندگان کارت کمک داروسازی مجاز است
۵۱	۴۰	۱۳۶۰/۱۱/۱۹	۱۸۷	حق اقامه دعوی سازمانهای آب و برق نسبت به مستحذات غیرمجاز در دادگستری
۵۲	۶	۱۳۶۱/۲/۲۷	۱۸۹	الزام شرکت برق منطقه ای به پرداخت هزینه دادرسی
۵۳	۷	۱۳۶۱/۲/۲۷	۱۹۱	۲۰ درصد کاهش اجاره بها بین موجر و مستاجر
۵۴	۳۰	۱۳۶۱/۱۱/۳۰	۱۹۳	در مورد صلاحیت با امتناع از رسیدگی یا ردّ دادرسی
۵۵	۲	۱۳۶۲/۱/۲۲	۱۹۵	صلاحیت محاکم عمومی دادگستری نسبت به تغییر نام
۵۶	۷	۱۳۶۲/۳/۲	۲۰۰	دولتی بودن دعاوی مطروحه نسبت به قانون اراضی شهری
۵۷	۱	۱۳۶۳/۱/۲۹	۲۰۲	دخول، مطلقاً سبب سقوط ولایت پدر در امر ازدواج برای دختر باکره می باشد
۵۸	۲۹	۱۳۶۳/۸/۲۸	۲۱۰	غیرقابل استماع بودن دعوی تخلیه علیه نماینده تجارتنی متصدی حمل و نقل
۵۹	۳۱	۱۳۶۳/۹/۵	۲۱۵	دعاوی راجع به اموال غیرمنقول در صلاحیت دادگاه محل وقوع مال غیرمنقول است

۸ □ مجموعه آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۶۰	۳۷	۱۳۶۳/۹/۱۹	۲۲۰	لزوم رعایت احوال شخصیه ایرانیان غیرشیعه در محاکم
۶۱	۴۲	۱۳۶۳/۱۰/۳	۲۲۳	جواز رجوع به دادگاه برای تأیید صحت معامله دارندگان سند عادی قبل از قانون لغو مالکیت اراضی
۶۲	۴۷	۱۳۶۳/۱۰/۱۷	۲۲۶	صلاحیت دیوان عدالت اداری در رسیدگی به شکایت از تصمیم کمیسیونهای اداری که ترافیعی نیستند
۶۳	۴۸	۱۳۶۳/۱۰/۲۴	۲۳۱	دعوی افراز زمینهای خارج از محدوده شهری و شهرکها قابلیت استماع ندارد
۶۴	۵۶	۱۳۶۳/۱۱/۱۵	۲۳۲	مشارکت بانکها و لزوم ثبوت طلب از طریق دادگاه
۶۵	۲۲	۱۳۶۴/۷/۳۰	۲۳۶	رسیدگی به دعوی راجع به دولت در صلاحیت دادگاه صلح نمی باشد
۶۶	۲۳	۱۳۶۴/۸/۱۴	۲۳۹	دعوی مطالبه اجور معوقه از حیث صلاحیت تابع نصاب خواسته است
۶۷	۲۸	۱۳۶۴/۹/۱۲	۲۴۳	حل اختلاف بین دادگاههای دادگستری و دیوان عدالت اداری با دیوان کشور است
۶۸	۳۰	۱۳۶۴/۱۰/۳	۲۴۶	ضروری بودن نصب قیم برای افراد فاقد ولی خاص و قبل از اثبات رشد
۶۹	۳۱	۱۳۶۴/۱۱/۸	۲۴۸	دعوی صحت معامله با سند عادی در مورد قانون اراضی شهری در صورت عدم تشکیل پرونده در مهلت مقرر قانونی مسموع نخواهد بود
۷۰	۳۳	۱۳۶۴/۱۲/۱۲	۲۵۱	آراء دادگاههای حقوقی در موضوع ماده ۱۲ قانون اراضی شهری فرجام پذیر نیست
۷۱	۳۴	۱۳۶۵/۹/۱۱	۲۵۴	وجوه مربوط به اعلامیه های ازدواج و طلاق...باید به حساب درآمد عمومی واریز شود
۷۲	۳۵	۱۳۶۵/۹/۲۰	۲۵۷	با طرح موضوع در کمیسیون ۳ نفره تبصره های ماده ۱۰ آیین نامه قانون لغو مالکیت اراضی موات شهری و اظهارنظر درباره آن طرح مجدد در مراجع قضایی مجوز قانونی ندارد
۷۳	۵۰۴	۱۳۶۶/۲/۱۰	۲۶۰	رسیدگی به درخواست تغییر نام صاحب سند سجلی در صلاحیت دادگاههای دادگستری است
۷۴	۵۰۸	۱۳۶۷/۳/۴	۲۶۲	صلاحیت کمیسیون ماده ۲ آیین نامه اجرایی قانون ابطال اسناد فروش آب و اراضی موقوفه
۷۵	۵۱۲	۱۳۶۷/۸/۲	۲۶۶	رسیدگی به دعوی راجع به ابطال واقعه فوت یا رفع این واقعه در صلاحیت دادگاههای عمومی است
۷۶	۵۱۶	۱۳۶۷/۱۰/۲۰	۲۶۸	توافق دولت به رفع اختلاف بنحو خاص مانع مراجعه به محاکم قضائی نیست.
۷۷	۵۱۸	۱۳۶۷/۱۱/۱۸	۲۷۲	با حکایت بلوغ در سند سجلی و ادعای عدم بلوغ مولی علیه بوسیله ولی قهری، مراجعه به دادگاه و طرح آن منعی ندارد

فهرست آراء وحدت رویه □ ۹

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۷۸	۵۲۰	۱۳۶۷/۱۲/۹	۲۷۵	شمول ماده ۱ قانون روابط موجر و مستاجر به کلیه اماکن مسکونی
۷۹	۵۳۱	۱۳۶۸/۱۲/۱	۲۷۷	صلاحیت عام دادگاههای حقوقی در رسیدگی به دعاوی اعم از دولتی و غیردولتی
۸۰	۵۳۲	۱۳۶۸/۱۲/۲۱	۲۸۰	صلاحیت دادگاه حقوقی یک در رسیدگی به امور غایب مفقودالامر بالملازمه شامل تعیین امین برای اداره اموال غایب نیز می شود
۸۱	۵۳۶	۱۳۶۹/۷/۱۰	۲۸۴	گواهی بانک محال علیه دائر به عدم تأدیه وجه چک در مدت ۱۵ روز بمنزله واخواست است
۸۲	۵۳۷	۱۳۶۹/۸/۱	۲۸۸	رسیدگی به اعتراض رأی وزارت نیرو موضوع تبصره ماده ۳ قانون توزیع عادلانه آب در صلاحیت دادگاههای دادگستری است
۸۳	۵۴۲	۱۳۶۹/۱۰/۴	۲۹۱	رسیدگی به دعاوی خارج کردن ثلث مورد وصیت در صلاحیت دادگاههای حقوقی است
۸۴	۵۴۳	۱۳۶۹/۱۰/۱۱	۲۹۴	شرکتهای تحت پوشش بنیاد مستضعفان که انتفاعی و شخصیت مستقل دارند معاف از پرداخت هزینه دادرسی نمی باشد
۸۵	۵۴۴	۱۳۶۹/۱۱/۳۰	۲۹۷	رسیدگی به دعوی ابطال سند مالکیت و انتقال ملک به دولت در اجرای طرح تملک، مستلزم رسیدگی مقدماتی و اخذ تصمیم دیوان عدالت اداری است
۸۶	۵۴۵	۱۳۶۹/۱۱/۳۰	۳۰۰	تشخیص صحت تاریخ معامله از دعاوی غیرمالی محسوب است
۸۷	۵۴۶	۱۳۶۹/۱۱/۳۰	۳۰۳	تشخیص اراضی کشت موقت بعهدده هیأت واگذاری زمین است
۸۸	۵۵۱	۱۳۶۹/۱۲/۲۱	۳۰۶	ماده ۱۴۷ اصلاحی قانون ثبت صلاحیت عام محاکم دادگستری را نفی نمی کند
۸۹	۵۵۲	۱۳۷۰/۲/۳	۳۰۹	رسیدگی به دعوی راجع به شرایط و اوصاف متولی موقوفه با دادگاه مدنی خاص است.
۹۰	۵۵۶	۱۳۷۰/۲/۱۰	۳۱۲	رسیدگی به شکایت از شهرداری راجع به خودداری از صدور پروانه ساختمانی با دیوان عدالت اداری است
۹۱	۵۵۷	۱۳۷۰/۳/۷	۳۱۴	دعوی بستنکاران برای وصول بدهی کارخانه هایی که به ثبت رسیده و....
۹۲	۵۵۸	۱۳۷۰/۳/۷	۳۱۷	رسیدگی به درخواست صدور پروانه کمک دندانپزشکی تجربی در صلاحیت دیوان عدالت اداری است
۹۳	۵۶۰	۱۳۷۰/۳/۲۱	۳۲۰	دعوی الزام به تنظیم سندنکاحنامه در صلاحیت دادگاه مدنی خاص است
۹۴	۵۶۱	۱۳۷۰/۳/۲۸	۳۲۳	صدور حکم راجع به بدهی تاجر متوقف، بعد از تاریخ توقف باطل و بی ارزش است
۹۵	۵۶۵	۱۳۷۰/۴/۱۸	۳۲۷	در دعوی موجر علیه مستاجر جزء به تنظیم سند اجاره طرف دعوی قراردادن مستاجر کل هم الزامی است

۱۰ □ مجموعه آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۹۶	۵۶۸	۱۳۷۰/۹/۱۹	۳۳۰	رسیدگی به دعوی معامله نسق زراعتی در صلاحیت دادگاههای عمومی است
۹۷	۵۶۹	۱۳۷۰/۱۰/۱۰	۳۳۳	رسیدگی به اختلاف متداعیین در اصل مالکیت ملکی که به ثبت نرسیده الزامی است
۹۸	۵۷۵	۱۳۷۱/۲/۲۹	۳۳۶	دعوی مالکیت اشخاص به اموال مصادره ای دادگاه انقلاب در صلاحیت محاکم حقوقی است
۹۹	۵۷۶	۱۳۷۱/۷/۱۴	۳۴۱	اماکن استیجاری مطب پزشکان مشمول مقررات قانون روابط موجر و مستاجر نیست.
۱۰۰	۵۸۱	۱۳۷۱/۱۲/۲	۳۴۴	ادعای اشخاص نسبت به اموال نامشروع مصادره بوسیله دادگاه انقلاب در صلاحیت این دادگاه است (تجدیدنظر در رأی وحدت رویه شماره ۵۷۵ - ۷۱/۲/۲۹)
۱۰۱	۵۸۵	۱۳۷۲/۷/۱۳	۳۴۷	دعوی خلع ید از اعیان غیرمنقول از دعاوی غیرمالی است
۱۰۲	۵۹۷	۱۳۷۴/۲/۱۲	۳۵۱	مهلت یکسال مقرر در ماده ۲۸۶ قانون تجارت... ناظر به شخصی که بعنوان ضامن، ظهر اسناد را امضاء کرده نمی باشد.
۱۰۳	۵۹۹	۱۳۷۴/۴/۱۳	۲۵۵	مرجع رسیدگی نسبت به درخواست تغییر تاریخ تولد کمتر از ۵ سال دادگاههای دادگستری است
۱۰۴	۶۰۱	۱۳۷۴/۷/۲۵	۳۵۸	رأی دادگاه حقوقی یک در مقام رسیدگی به شکایت از رأی موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع مصوب ۶۷ قابل تجدیدنظر است
۱۰۵	۶۰۲	۱۳۷۴/۱۰/۲۶	۳۶۳	بانک ملی شرکتی دولتی محسوب و واجد شخصیت حقوقی مستقل است و شکایت آن نسبت به آراء صادره هیاتهای حل اختلاف موضوع قانون کار قابل طرح دردیوان عدالت اداری است
۱۰۶	۶۰۳	۱۳۷۴/۱۲/۱۵	۳۶۷	قانون اصلاحات اراضی و رسیدگی به ادعای اثبات مالکیت در صلاحیت محاکم دادگستری است
۱۰۷	۶۰۴	۱۳۷۴/۱۲/۲۲	۳۷۲	مطالبه دستمزد و حقوق پیمانکاری در صلاحیت محاکم عمومی است
۱۰۸	۶۰۷	۱۳۷۵/۶/۲۰	۳۷۵	دفتر وکالت دادگستری از مصادیق محل کسب و پیشه و تجارت نیست
۱۰۹	۶۰۹	۱۳۷۵/۶/۲۷	۳۸۰	غیرمالی بودن دعاوی غیرمالی
۱۱۰	۶۱۱	۱۳۷۵/۸/۸	۳۸۴	آراء صادره در زمان حکومت قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب ولو سابقه نقض در دیوان عالی کشور داشته باشد با رعایت حد نصاب قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر مرکز استان است

فهرست آراء وحدت رویه □ ۱۱

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۱۱۱	۶۱۲	۱۳۷۵/۱۰/۱۸	۳۸۸	دعاوی مطروح بطرفیت اشخاص و ادارات اوقاف تابع قواعد عمومی راجع به دعاوی حقوقی است و ملازمه با محل استقرار شعب تحقیق صادر کننده رأی ندارد
۱۱۲	۶۱۳	۱۳۷۵/۱۰/۱۸	۳۹۱	قابلیت اعمال ماده ۳۱ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب برای کلیه اصحاب دعوی می باشد
۱۱۳	۶۱۵	۱۳۷۶/۱/۱۹	۳۹۴	ماده ۲۷ قانون ثبت علائم و اختراعات ناظر به اکتشافات و ابداعات دارویی نیز می باشد
۱۱۴	۶۱۷	۱۳۷۶/۴/۳	۳۹۹	پدر عرفی طفل وظایف مربوط به پدر از جمله اخذ شناسنامه را بعهده دارد
۱۱۵	۶۱۸	۱۳۷۶/۶/۱۸	۴۰۲	ماده واحده الحاقی به قانون روابط موجر و مستاجر مصوب ۶۵ شامل اماکن تجاری که سابقه اجاره به تاریخ قبل از تصویب قانون فوق الذکر داشته اند نمی شود
۱۱۶	۶۲۰	۱۳۷۶/۸/۲۰	۴۰۷	معاملات مالک نسبت به مال مرهونه در صورتیکه منافی حق مرتین باشد نافذ نخواهد بود اعم از اینکه معامله رهن بالفعل منافی حق رهن باشد یا بالقوه
۱۱۷	۶۲۳	۱۳۷۷/۱/۱۸	۴۰۹	مرجع رسیدگی به رأی حل اختلاف موضوع ماده ۲ قانون اصلاح مواد ۱ و ۲ و ۳ قانون اصلاح و حذف موادی از قانون ثبت دادگاه عمومی است
۱۱۸	۶۲۶	۱۳۷۷/۴/۹	۴۱۲	اتخاذ تصمیم قانونی در مورد قانون نحوه صدور اسناد مالکیت املاکی که اسناد ثبتی آنها در اثر جنگ با ... از بین رفته اند با عنایت به اطلاق ماده ۳ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب در صلاحیت دادگاه عمومی است
۱۱۹	۶۲۷	۱۳۷۷/۶/۳۱	۴۱۵	لزوم فک وثیقه با ایفاء تعهد مصرح در سند رسمی وثیقه
۱۲۰	۶۳۳	۱۳۷۸/۲/۱۴	۴۱۹	عدم تعلق نفقه به زوجه ای که تمکین از زوج نمی نماید
۱۲۱	۶۳۶	۱۳۷۸/۴/۱۵	۴۲۲	غرفه های واقع در پایانه های مسافربری از شمول قانون روابط موجر و مستاجر خارج است.
۱۲۲	۶۳۹	۱۳۷۸/۸/۱۱	۴۲۹	مقررات ماده ۱۸ قانون تشکیل دادگاههای عمومی و انقلاب از طرق فوق العاده رسیدگی نسبت به احکام قطعی است و تا زمانیکه طریق عادی رسیدگی مفتوح باشد مجال برای ورود به مرحله رسیدگی فوق العاده نیست.
۱۲۳	۶۴۳	۱۳۷۸/۹/۱۶	۴۳۴	رسیدگی به دعاوی راجع به اموال غیرمنقول اعم از دعوی مالکیت و سایر حقوق در صلاحیت دادگاه محل وقوع مال غیرمنقول است ولو اینکه مربوط به اشخاص حقوقی باشد.
۱۲۴	۶۴۶	۱۳۷۸/۹/۳۰	۴۳۹	باتوجه به اصل ۱۵۹ قانون اساسی پیش بینی رفع اختلاف دستگاهها راجع به ساختمان و تأسیسات و... در قوانین بودجه مانع مراجعه به دادگاه صالح نمی باشد.

۱۲ □ مجموعه آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۱۲۵	۶۴۷	۱۳۷۸/۱۰/۲۸	۴۴۷	ماده واحده قانون الحاق یک تبصره به ماده ۱۰۸۲ قانون مدنی مصوب ۷۶ با ماده ۴ قانون مدنی مابینتی ندارد.
۱۲۶	۶۴۸	۱۳۷۸/۱۱/۲۶	۴۴۹	چنانچه مرجع تجدیدنظر دعوائی دادگاه تجدیدنظر استان باشد مقامی که حق نقض رأی صادره از این دادگاه را دارد دیوانعالی کشور خواهد بود
۱۲۷	۶۵۲	۱۳۸۰/۱/۲۸	۴۵۲	نسخ معافیت دولت از تأدیه هزینه دادرسی
۱۲۸	۶۵۵	۱۳۸۰/۹/۲۷	۴۵۵	صلاحیت مراجع غیر دادگستری، صلاحیت عام مراجع دادگستری را منتفی نمی نماید
۱۲۹	۶۵۸	۱۳۸۱/۱/۲۰	۴۵۸	مراجع صالح به رسیدگی در خصوص تردید در تابعیت هیأت حل اختلاف موضوع ماده ۴۵ قانون ثبت احوال می باشد.
۱۳۰	۶۶۲	۱۳۸۲/۷/۲۹	۴۶۲	باتوجه به غیرمالی بودن دعوی اعسار حکم رد یا قبول اعسار در مورد محکوم به قابل تجدیدنظر می باشد
۱۳۱	۶۶۳	۱۳۸۲/۱۰/۲	۴۶۶	مستفاد از ماده ۲ قانون نحوه اجرای محکومیتهای مالی برای رسیدگی به درخواست محکوم علیه قبل از حبس منع قانونی وجود ندارد
۱۳۲	۶۶۵	۱۳۸۳/۱/۱۸	۴۷۰	رأی قاضی هیأت موضوع اجرای قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع مصوب ۶۷ قابل اعتراض در دادگاه عمومی و سپس قابل تجدیدنظر در دادگاه تجدیدنظر استان می باشد
۱۳۳	۶۶۶	۱۳۸۳/۳/۱۹	۴۷۴	با توجه به اهمیت طلاق از نظر شارع مقدس اسلام، کلیه دعاوی مربوط به طلاق قابل رسیدگی فرجامی می باشد
۱۳۴	۶۶۸	۱۳۸۳/۷/۱۴	۴۷۸	تجویز تقدیم درخواست اعسار از پرداخت دیه برای محکومیتهای اشخاص کمتر از ۱۸ سال
۱۳۵	۶۷۰	۱۳۸۳/۹/۱۰	۴۸۲	رسیدگی دعوای مطالبه وجه ناشی از کسر کالا که به گمرک وارد می شود در صلاحیت دادگاههای حقوقی دادگستری است.
۱۳۶	۶۷۲	۱۳۸۳/۱۰/۱	۴۸۷	خلع ید از اموال غیرمنقول فرع بر مالکیت است و طرح دعوی خلع ید از زمین قبل از احراز مالکیت قابل استماع نیست
۱۳۷	۶۷۵	۱۳۸۴/۳/۱۳	۴۹۶	تعهدات ارزی دانشجویان به گذشته تسری دارد
۱۳۸	۶۸۱	۱۳۸۴/۷/۲۶	۵۰۰	عرصه و اعیانی کلیه جنگلها و مراتع متعلق به دولت بوده و عدم صدور سند مالکیت با قطعیت تشخیص منابع ملی، نافی مالکیت دولت نخواهد بود
۱۳۹	۶۸۸	۱۳۸۵/۳/۲۳	۵۰۴	دارنده چک جهت وصول وجه آن تخییراً می-تواند به دادگاه محل صدور چک یا محل بانک محل علیه یا محل اقامت خواننده جهت اقامه دعوی مراجعه نماید.
۱۴۰	۶۹۷	۱۳۸۵/۱۱/۲۴	۵۱۰	تنها مرجع رسیدگی به شکایت از اجرای ماده ۵۶ قانون جنگلها و مراتع هیأت مقرر در قانون مذکور است.

فهرست آراء وحدت رویه □ ۱۳

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۱۴۱	۶۹۹	۱۳۸۶/۳/۲۲	۵۱۵	سازمانهای دولتی نیز می توانند برای هر نوع تخلف احتمالی از قانون در حدود آراء کمیسیون ماده ۷۷ قانون شهرداری، نقض قوانین یا مخالفت با آنها به مراجع دادگستری مراجعه نمایند
۱۴۲	۷۰۲	۱۳۸۶/۵/۲	۵۱۹	اصلاح سند اصلاحات اراضی طبق ماده ۳۸ این نامه اصلاحات ارضی مصوب ۴۶ و ماده ۶ قانون مواد الحاقی به این نامه مذکور از وظایف خاص شورای اصلاحات ارضی می باشد
۱۴۳	۷۰۸	۱۳۸۷/۵/۲۲	۵۲۳	با استنباط از ماده ۱۰۸۵ قانون مدنی، احراز عسر و حرج زوج در پرداخت مهریه و تقسیت آن مسقط حق حبس زوجه و مخدوش یا زائل شدن حق تا استیفای کامل مهر نمی باشد
۱۴۴	۷۱۳	۱۳۸۸/۱۰/۱۵	۵۲۹	بنا به حکم مقرر در ماده ۴۵ قانون توزیع عادلانه آب مصوب ۱۳۶۱ حفر چاه یا قنات یا بهره برداری از منابع آب بدون رعایت مقررات قانونی مزبور ممنوع و مرتکب علاوه بر اعاده وضع سابق و جبران خسارت وارده به مجازات مقرر نیز محکوم خواهد شد.
۱۴۵	۷۱۴	۱۳۸۸/۱۲/۱۱	۵۳۳	عدم الزام قانونی به دخالت وکیل برای اقامه دعای حقوقی و شکایت از آراء و دفاع از آنها
۱۴۶	۷۱۶	۱۳۸۹/۷/۲۰	۵۳۸	چنانچه زوجه بدون مانع مشروع از ادای وظایف زوجیت امتناع ورزد با اثبات مراتب از ناحیه زوج در دادگاه و اخذ اجازه از دواج وکالت زوجه از زوج در طلاق محقق و قابل اعمال نیست
۱۴۷	۷۱۸	۱۳۹۰/۲/۱۳	۵۴۲	در صورت حال بودن مهرزن می تواند تا مهر به او تسلیم نشده از ایفا مطلق وظایفی که شرعاً و قانوناً در برابر شوهر دارد امتناع نماید. طبق قانون امور حسبی در صورت عدم تراضی ورته راجع به تقسیم ترکه و نیز منحصر بودن ماترک به یک یا چند مال غیر منقول رسیدگی قضایی در مرجع صالح ضرورت دارد
۱۴۸	۷۱۹	۱۳۹۰/۲/۳۰	۵۴۴	در صورت حال بودن مهرزن می تواند تا مهر به او تسلیم نشده از ایفا مطلق وظایفی که شرعاً و قانوناً در برابر شوهر دارد امتناع نماید
۱۴۹	۷۲۰	۱۳۹۰/۳/۳	۵۴۷	رسیدگی به الزام کارفرما به انجام تکلیف حق بیمه ایام اشتغال بیمه شده در صلاحیت سازمان تأمین اجتماعی است که درعین حال مکلف به انجام خدمات بیمه از هر قبیل به بیمه شده بر سازمان مذکور است.
۱۵۰	۷۲۲	۱۳۹۰/۱۰/۱۳	۵۵۰	دعوی اعسار که مدیون در اثناء رسیدگی به دعوی داین اقامه کرده قابل استماع است و دادگاه به لحاظ ارتباط آنها باید به هر دو دعوی یک جا رسیدگی نماید و پس از صدور حکم بر محکومیت مدیون در مورد دعوی اعسار او نیز رأی منقضی صادر نماید.
۱۵۱	۷۲۳	۱۳۹۰/۱۰/۲۷	۵۵۴	تقسیت وجه سند لازم الاجراء از سوی اداره ثبت منوط به اثبات اعسار مدیون از پرداخت دفعتاً واحده آن در دادگاه صالح است.
۱۵۲	۷۲۴	۱۳۹۱/۱/۲۲	۵۵۸	نحوه تغییر کاربری اراضی زراعی و باغها برای سکونت صاحبان زمین

۱۴ □ مجموعه آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۱۵۳	۷۲۵	۱۳۹۱/۴/۲۰	۵۶۲	احکام دادگاهها در مقام رسیدگی به شکایت مذکور در قسمت اخیر فراز اول ماده ۱۴۷ قانون اجرای احکام مدنی مصوب ۱۳۵۶ و تعیین تکلیف نهائی آن مطابق مقررات کلی آیین دادرسی قابل تجدیدنظر می باشد.
۱۵۴	۷۲۶	۱۳۹۱/۴/۲۷	۵۶۵	ماده ۴ قانون ثبت احوال مصوب ۱۳۵۵ که دادگاه محل اقامت خواهان را صالح برای رسیدگی به دعاوی راجع به اسناد ثبت احوال اعلام کرده است مستفاد از ماده ۲۵ قانون آیین دادرسی مدنی با مقررات این قانون مغایرت ندارد.
۱۵۵	۷۳۲	۱۳۹۳/۱/۱۹	۵۶۸	در خصوص مرجع صالح به رسیدگی جهت تعیین تاریخ واقعه فوت و یا صدور گواهی فوت
۱۵۶	۷۳۳	۱۳۹۳/۷/۱۵	۵۷۱	نحوه پرداخت غرامت بایع به مشتری در صورتیکه مبیع مستحق للغير باشد
۱۵۷	۷۴۱	۱۳۹۴/۳/۲۶	۵۷۷	حضور قاضی مشاور زن در مواردی که دادگاههای عمومی حقوقی به علت عدم تشکیل دادگاههای خانواده به دعاوی خانوادگی رسیدگی می کنند قانوناً ضرورت ندارد
۱۵۸	۷۴۷	۱۳۹۴/۱۰/۲۹	۵۸۴	عدم لزوم مراجعه به دیوان عدالت اداری قبل از اقامه دعوی مطالبه بهای اراضی تصرفی شهرداریها جهت اخراج اساس استحقاق و..
۱۵۹	۷۴۸	۱۳۹۵/۱/۲۴	۵۸۸	صلاحیت مرجع رسیدگی کننده به دعاوی اشخاص به طرفیت اداره ثبت احوال به خواسته صدور شناسنامه
۱۶۰	۷۵۰	۱۳۹۵/۵/۵	۵۹۱	صلاحیت دبیرخانه هیأت موضوع ماده واحده قانون تعیین تکلیف اراضی اختلافی موضوع ماده ۵۶ قانون حفاظت و بهره برداری از جنگلها و مراتع در رسیدگی به پروندههایی که در مرجع قضایی مطرح گردیده و منتهی به صدور رأی قطعی نشده باشد
۱۶۱	۷۵۳	۱۳۹۵/۶/۲	۵۹۵	عزل و تعیین قیّم جدید و تعیین قیّم موقت و سایر امور محجور که راجع به دادگاه است با دادگاهی است که بدو تعیین قیّم کرده است
۱۶۲	۷۵۲	۱۳۹۵/۶/۲	۵۹۸	مرجع صالح برای حل اختلاف دادگاههای واقع در حوزه قضایی یک استان دادگاه تجدیدنظر همان استان است
۱۶۳	۷۵۵	۱۳۹۵/۱۰/۱۴	۶۰۳	کیفیت تنظیم و تسلیم تقاضای دریافت چنین اهدایی
۱۶۴	۷۵۷	۱۳۹۶/۱/۲۹	۶۰۶	دعوی مطالبه خسارت تأخیر تأدیه محکوم به خارج از صلاحیت هیأتهای تشخیص اداره کار و امور اجتماعی و در صلاحیت دادگاه است
۱۶۵	۷۶۳	۱۳۹۶/۸/۹	۶۱۱	عدم ارائه دفاتر تجاری از سوی تاجر متقاضی صدور حکم ورشکستگی مانع از رسیدگی به ادعای توقف وی نمی باشد

فهرست آراء وحدت رویه □ ۱۵

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۱۶۶	۷۶۷	۱۳۹۷/۴/۲۱	۶۱۶	رسیدگی به اختلافات فردی کارگر و کارفرما مطابق مقررات مواد ۱۵۷ و ۱۸۸ قانون کار که از اجرای این قانون ناشی شده باشد در صلاحیت هیات‌های تشخیص و حل اختلاف است و در صورتی که خواهان مشمول مقررات قانون استخدام کشوری باشد در صلاحیت دادگاههای دادگستری است
۱۶۷	۷۶۹	۱۳۹۷/۴/۲۴	۶۲۱	صلاحیت دادگاه خانواده نسبت به دادگاه حقوقی صلاحیت ذاتی است و حل اختلاف در صلاحیت دیوان عالی کشور خواهد بود
۱۶۸	۷۷۱	۱۳۹۷/۵/۱۶	۶۲۶	نحوه مطالبه خسارت حق الوکاله توسط ادارات دولتی در مواردی که محکوم له واقع می‌شوند
۱۶۹	۷۷۳	۱۳۹۷/۹/۲۰	۶۳۲	مرجع تجدیدنظر آرای شورای حل اختلاف در دعاوی خانوادگی
۱۷۰	۷۷۹	۱۳۹۸/۱۵/۵	۶۳۸	هیات عمومی دیوان عالی کشور با موضوع عدم تنافی جمع شرط تنصیف دارایی که ضمن عقد نکاح مقرر شده با اجرت المثل کارهای انجام گرفته توسط زوجه
۱۷۱	۷۸۰	۱۳۹۸/۶/۲۶	۶۴۴	وکلای دادگستری موظفند وکالت‌نامه خود را پس از الصاق و ابطال تمبر مالیاتی به میزان مقرر در قانون، پیوست دادخواست به دادگاه تسلیم نمایند. در صورت عدم انجام این امر، دادخواست توسط دفتر دادگاه پذیرفته می‌شود لکن برای به جریان انداختن آن مدیر دفتر نقایص دادخواست را به خواهان اطلاع داده و طبق قانون رفتار خواهد کرد.»
۱۷۲	۷۸۱	۱۳۹۸/۶/۲۶	۶۴۹	وزارت امور اقتصادی و دارایی را مکلف کرده است در مورد راننده وسیله نقلیه همچون سرنشین، بیمه شخص ثالث را اعمال نماید
۱۷۳	۷۸۴	۱۳۹۸/۹/۲۶	۶۵۴	ترتیب شکایت از طرز عمل و اقدامات اجرایی و مرجع رسیدگی به آن و به طور کلی آنچه برای اجرای اسناد رسمی لازم است طبق آیین‌نامه اجرای مفاد اسناد رسمی لازم‌الاجرا و طرز رسیدگی به شکایت از عملیات اجرایی مصوب ۱۳۸۷/۶/۱۱ ریاست قوه قضائیه است
۱۷۴	۷۸۷	۱۳۹۸/۱۰/۲۴	۶۵۸	نظرات شورای انتظامی نظام مهندسی با اکثریت سه رأی موافق، قطعی و لازم‌الاجرا است
۱۷۵	۷۸۸	۱۳۹۹/۳/۲۷	۶۶۶	مستفاد از مواد ۴۱۸، ۴۱۹ و ۴۲۱ قانون تجارت و سایر مقررات مربوط، طلبکاران ورشکسته حق مطالبه خسارت تأخیر تأدیه ایام توقف را از ورشکسته ندارند
۱۷۶	۷۸۹	۱۳۹۹/۴/۳	۶۷۲	لزوم تسریع در انجام عملیات تصفیه، مقررات خاصی در قانون تجارت وضع شده و از جمله فصل مخصوصی به طرز شکایت از احکام صادره راجع به ورشکستگی تحت همین عنوان اختصاص داده شد
۱۷۷	۷۹۱	۱۳۹۹/۴/۱۷	۶۷۶	رسیدگی به دعوی جبران خسارت ناشی از تقصیر یا اشتباه قاضی موضوع اصل یکصد و هفتاد و یکم (۱۷۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران در دادگاه عمومی حقوقی تهران منوط به احراز تقصیر یا اشتباه قاضی در دادگاه عالی انتظامی قضات است.
۱۷۸	۷۹۲	۱۳۹۹/۴/۲۴	۶۸۰	اراء کمیسیون رسیدگی به امور آب‌های زیرزمینی به طور مطلق قابل تجدیدنظر در دیوان عدالت اداری دانسته شده است.

۱۶ □ مجموعه آرای وحدت رویه دیوان عالی کشور

ردیف	شماره رأی	تاریخ صدور	صفحه	خلاصه رأی
۱۷۹	۷۹۳	۱۳۹۹/۵/۱۴	۶۸۵	نظر به اینکه بند (ب) ماده ۳۶۸ قانون این دادرسی دادگاههای عمومی و انقلاب در امور مدنی فرارهای مذکور در آن بند را مشروط به اینکه اصل حکم راجع به آنها قابل رسیدگی فرجامی باشد، قابل فرجام‌خواهی است.
۱۸۰	۷۹۴	۱۳۹۹/۵/۲۱	۶۸۹	مصوبات بانک مرکزی راجع به حداقل و حداکثر سهم سود بانکها و مؤسسات اعتباری اعم از دولتی و غیردولتی جنبه امره دارد.
۱۸۱	۸۰۱	۱۳۹۹/۷/۲۲	۶۹۳	صلاحیت کمیسیون رفع تداخلات مقرر در ماده ۳ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۳ الحاقی به ماده ۹ قانون افزایش بهره‌وری بخش کشاورزی موضوع ماده ۵۴ قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقاء نظام مالی کشور مصوب ۱۳۹۴ محدود به موارد مصرح و منصرف از دعوای خلع ید است.
۱۸۲	۸۰۲	۱۳۹۹/۹/۱۸	۶۹۷	در مواردی که دادگاه صادرکننده اجرائیه به منظور اجرای حکم به دادگاه دیگری برای توقیف مال معین واقع در آن حوزه قضایی، نیابت داده و پس از توقیف، شخص ثالث به آن اعتراض کرده است، رسیدگی به این اعتراض در صلاحیت دادگاه معطی نیابت است.
۱۸۳	۸۰۳	۱۳۹۹/۹/۱۸	۷۰۲	برابر بند ۴ ماده ۱۰ قانون تشکیلات و این دادرسی دیوان عدالت اداری مصوب ۱۳۹۲ مجمع تشخیص مصلحت نظام، رسیدگی به اعتراضات و شکایات از آراء و تصمیمات قطعی کمیسیون موضوع ماده ۱۰۰ قانون شهرداری در صلاحیت دیوان عدالت اداری است.
۱۸۴	۸۰۵	۱۳۹۹/۱۰/۱۶	۷۰۷	مبلغ وجه التزام تعیین شده در قرارداد، حتی اگر بیش از شاخص قیمت‌های اعلامی رسمی (نرخ تورم) باشد، در صورتی که مغایرتی با قوانین و مقررات امری از جمله مقررات پولی نداشته باشد، معتبر و فاقد اشکال قانونی است.
۱۸۵	۸۰۶	۱۳۹۹/۱۱/۱۴	۷۱۲	بیمه‌گر مسؤلیتی برای پرداخت خسارت بدنی به راننده مسبب حادثه فاقد گواهینامه رانندگی از محل بیمه‌نامه ندارد.
۱۸۶	۸۱۰	۱۴۰۰/۳/۴	۷۱۷	در صورت عدم پرداخت اقساط ثمن، فروشنده حق فسخ و استرداد مبیع را دارد.
۱۸۷	۸۱۱	۱۴۰۰/۴/۱	۷۲۳	مبنای جبران خسارت ثمن، ملاحظه افزایش قیمت اموال مشابه مبیع است.
۱۸۸	۸۱۲	۱۴۰۰/۴/۱	۷۳۰	مبدا محاسبه خسارت تأخیر تادیه چک
۱۸۹	۸۱۶	۱۴۰۰/۹/۱۶	۷۳۴	با هدف تسریع در رسیدگی به امور قیمومت، دادگاه محل اقامت محجور را برای رسیدگی به این امور صالح دانسته است.
۱۹۰	۸۱۹	۱۴۰۱/۱/۱۶	۷۳۹	هرگاه یکی از طرفین در مهلت تجدیدنظر با اسقاط حق تجدیدنظرخواهی خود، فرجام‌خواهی کرده است، با توجه به اینکه حق تجدیدنظرخواهی مانند دیگر حقوق، علی‌الاصول قابل اسقاط است.
۱۹۱	۸۲۱	۱۴۰۱/۲/۲۰	۷۴۴	در موارد غبن «فاحش»، با لحاظ دیگر شرایط مقرر، مغیوب حق فسخ (خیار) دارد.
۱۹۲	۸۲۳	۱۴۰۱/۶/۱	۷۴۹	توقف محاسبه خسارت تأخیر تادیه وجه چک از تاریخ صدور حکم اعسار و یا تقسیط آن
۱۹۳	۸۲۷	۱۴۰۱/۹/۲۹	۷۵۴	تعیین مرجع صالح در رسیدگی به دعوای ابطال مصوبات موردی شورای اسلامی شهر در امور مربوط به شهرداری